

Veiligheidsregio
Drenthe

Veiligheidsregio Drenthe
Evaluatierapport
Systemtest "Nevel"

30 oktober 2025

Inleiding

Op donderdag 30 oktober 2025 vond de jaarlijkse systeemtest plaats.

Deze test bestaat uit een onverwachte alarmerings- en opkomsttest van de hoofdstructuur, gevolgd door een praktijksimulatie voor de volledige crisisorganisatie. Het doel van de systeemtest is om te beoordelen of de afzonderlijke onderdelen van de hoofdstructuur goed functioneren en hoe zij als geheel samenwerken.

Het scenario draaide dit jaar om een verwarde persoon – een oud-militair met PTSS – die een incident veroorzaakte waarbij verschillende gevaarlijke stoffen betrokken waren. Hierdoor raakten meerdere bewoners van appartementencomplex Naaberhof gewond en moest een aanzienlijk deel van Borger worden ontruimd vanwege de risico's.

We kijken terug op een geslaagde test. Het oefenen van de samenwerking tussen CoPI, ROT en GBT werd als leerzaam en waardevol ervaren. De rapportage start met een beschrijving van de aanleiding, de oefendoelen, het scenario en de gehanteerde methode. In de daaropvolgende hoofdstukken worden de resultaten van de oefendoelen gepresenteerd, gevolgd door een conclusie en een discussie.

1.1. Aanleiding systeemtest

Ieder jaar houdt Veiligheidsregio Drenthe een systeemtest, waarbij de hoofdstructuur van de crisisorganisatie wordt getoetst. De aanleiding hiervoor is tweeledig:

Verplichting vanuit Besluit veiligheidsregio's (Bvr)

- Artikel 2.5.1 van het Besluit veiligheidsregio's (Bvr) bepaalt dat het bestuur van de veiligheidsregio ervoor zorgt dat de onderdelen van de hoofdstructuur voor rampenbestrijding en crisisbeheersing jaarlijks gezamenlijk een oefening uitvoeren, gebaseerd op een fictieve ramp of crisis.
- In de Nota van Toelichting bij dit besluit staat dat de oefening onder realistische omstandigheden moet worden uitgevoerd. Om aan deze eis te voldoen, wordt rekening gehouden met de volgende aspecten:
 1. Het scenario van de oefening sluit aan bij het risicoprofiel van de veiligheidsregio.
 2. De crisisorganisatie wordt op een onverwacht moment geactiveerd, tenzij in hetzelfde jaar de alarmering en opschaling van alle onderdelen van de hoofdstructuur onverwachts en aantoonbaar zijn getest.
 3. Het scenario voorziet in opschaling naar GRIP-3 (GBT) of GRIP-4 (RBT).
 4. De volledige hoofdstructuur wordt getest: meldkamer, één of meerdere CoPI's, één of meerdere teams bevolkingszorg, een ROT en een GBT/RBT.
 5. Alle onderdelen van de hoofdstructuur van de rampenbestrijdingsorganisatie nemen gezamenlijk en gelijktijdig deel aan de oefening.
- De Inspectie van Justitie en Veiligheid controleert of de bepalingen uit de Wet veiligheidsregio's (Wvr) en bijbehorende besluiten, inclusief de systeemtest, worden nageleefd. Over de resultaten brengt zij verslag uit aan de minister. De verantwoordelijkheid voor het organiseren en evalueren van de systeemtest ligt bij de veiligheidsregio's zelf.

Zelf willen leren en verbeteren

- De VRD krijgt slechts te maken met een beperkt aantal incidenten waarbij wordt opgeschaald naar GRIP 3 of 4. Een systeemtest is een methode om de volledige hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing te toetsen en te oefenen.
- Als VRD vinden we het belangrijk om als crisisorganisatie continu te blijven leren. We streven ernaar onze onderlinge samenwerking én de samenwerking met onze partners steeds verder te versterken.
- Tijdens de systeemtest worden waarnemingen uitgevoerd door waarnemers uit andere veiligheidsregio's, om een zo objectief mogelijk beeld te krijgen van het functioneren van onze hoofdstructuur. Deze waarnemers kijken met een frisse blik naar onze crisisorganisatie en brengen waardevolle ervaring mee uit hun eigen regio.

1.2. Oefendoelen systeemtest

Het doel van de systeemtest is om de hoofdstructuur van de crisisorganisatie te toetsen aan een aantal wettelijke normen. Het toetsingskader 4.0 van de Inspectie Justitie en Veiligheid is gebruikt als uitgangspunt bij het formuleren van de oefendoelen. De onderstaande processen vormen de vijf oefendoelen van deze systeemtest.

1. **De meldkamer zorgt voor een tijdige alarmering van teams en functionarissen en eerste informatie-uitwisseling.** Daarbij komen functionarissen tijdig op weten wat er van hen verwacht wordt tijdens de opstartfase van het incident.
2. **De crisisorganisatie stuurt en coördineert de operationele en bestuurlijke aanpak van het incident.** Binnen en tussen teams en functionarissen van de crisisorganisatie vindt regelmatig afstemming plaats en is duidelijk wie wat doet in de aanpak (op basis van rol, taak, verantwoordelijkheden en verwachtingen). Daarbij wordt aldoor afgestemd of de aanpak nog passend is en of bijsturen noodzakelijk is.
3. **De crisisteams, functionarissen en externe partners beschikken over tijdige (en actueel), valide en relevante informatie vanaf opschaling tot de nafase.** Binnen en tussen teams vindt informatie-uitwisseling plaats en wordt gecontroleerd op juistheid van informatie.
4. **Crisisteams hebben oog voor betrokkenen en communiceren tijdig, doelgericht en regelmatig met de verschillende doelroepen over het incident.** De communicatieboodschap is daarbij afgestemd met partners, gericht op de informatiebehoefte en passend voor de situatie en doelgroep(en).
5. **Na afschaling vindt een duidelijke overdracht van de crisisorganisatie naar de nafase-/ projectorganisatie plaats.** Daarbij zijn voor alle teams en functionarissen de taken en verantwoordelijkheden en het moment van overdracht duidelijk.

Bij beëindiging van de systeemtest bevond deze zich nog in de acute fase; van afschaling en overdracht naar de nafase was geen sprake. Om die reden hebben de waarnemers het vijfde oefendoel "nafase" niet toereikend kunnen observeren.

1.3. Scenario systeemtest

De meldkamer ontvangt donderdagochtend 30 oktober meerdere 112-meldingen vanuit het appartementencomplex "Noaberhof" Achter de Brink Borger. Een vrouw geeft aan dat ze haar buurman (Sander) op de grond ziet liggen voor zijn voordeur van appartement nummer 13. De man reageert niet op aanspreken. De vrouw geeft aan dat de voordeur openstaat en dat er een scherpe geur uit de zijn appartement (nummer 13) komt. De buurvrouw (nummer 11) zegt zelf last te krijgen van geïrriteerde ogen en wil niet langer bij het appartement (nummer 13) van haar buurman in de buurt blijven. De meldkamer ontvangt vanuit het appartementencomplex verschillende 112-meldingen van bewoners die last hebben van een rare geur en prikkende ogen.

Wanneer de hulpdiensten (brandweer, ambulance en politie) ter plaatse komen treffen zij gefaseerd 12 bewoners van het complex aan met luchtwegklachten en prikkende ogen. Onder de bewoners is paniek, ze geven aan al langer voor Sander gewaarschuwd te hebben. Zo zou Sander met flinke messen door het complex gelopen hebben, heeft hij medebewoners lastiggevallen omdat hij dacht dat deze hem wilde verraden en nam hij vaten en flesjes met vermoedelijk "chemische vloeistoffen" mee naar zijn woning. Volgens eigen zeggen om zichzelf te beschermen. De brandweer treft Sander niet reagerend aan op de grond van zijn appartement. Het vermoeden is dat hij is overleden. In de woning van Sander treft de brandweer verschillende (kleine) hoeveelheden gevaarlijke stoffen aan. Op de grond ligt een gebroken flesje met vloeistof. Onbekend wat de inhoud hiervan is. Op een bureau staan meerder flesjes, waarvan op een etiket is te lezen "thiodiglycol" en op een ander flesje (met kristallen) staat "pricinezuur". Op sommige flesjes staat het logo van het Esdal College. Wanneer de politie contact zoekt met het Esdal College, locatie Borger, meldt de directie dat Sander enkele weken geleden een waarschuwing heeft gekregen omdat hij meerdere malen 'scheikundematerialen' meenam naar huis. Hij is daarom twee weken geleden op non-actief gezet, ook omdat hij voor angst en paniek zorgde in de klassen waar hij les gaf.

De politie ontdekt dat Sander actief is op verschillende online forums over 'experimenten met chemische stoffen en chemische strijdstoffen van defensie'. Sander werkte in het verleden bij defensie en heeft bij zijn werkzaamheden voor defensie een complexe vorm van PTSS opgelopen. Lange tijd had hij dit goed onder controle tot dit voorjaar, waarna verward gedrag en incidenten toenamen. Door de verschillende incidenten afgelopen weken en de commotie van vandaag is veel onrust, angst en paniek ontstaan bij de bewoners van het appartementencomplex en leerlingen/docenten van het Esdal College.

De brandweer heeft ondertussen een controle uitgevoerd in het gehele complex en buiten het appartementencomplex. De politie heeft het kenteken van Sander zijn auto kenbaar gemaakt bij de brandweer. Hierbij is zijn grijze Renault Kangoo onderzocht. In de laadruimte zijn meerdere kleine kunststof vaten ontdekt. Enkele vaten hebben etiketten met waarschuwingen voor giftige stoffen. De staat van de verschillende vaten is matig tot slecht maar er lekken geen vloeistoffen. In elk vat zit ongeveer 20 liter vloeistof. De AGS vermoedt op basis van de aangetroffen stoffen in de woning en informatie van de politie over Sander dat de vaten mosterdgas bevatten. Op basis van de gevaren zal geadviseerd worden voor de inzet van het CBRN-team en de het gebied rond de auto te evacueren.

1.4. Methode

Om de oefendoelen te kunnen beoordelen, zijn tijdens de systeemtest (externe) waarnemers ingezet. In het onderstaande overzicht staat aangegeven op welke thema's en teams zij zijn ingezet. De waarnemers observeren aan de hand van vooraf opgestelde waarnemersformulieren. Deze formulieren zijn gebaseerd op de oefendoelen en de bijbehorende waarneemcriteria, die zijn afgeleid van het toetsingskader. Na afloop van de systeemtest zijn met verschillende functionarissen en crisisteams evaluatiemomenten georganiseerd om de resultaten en ervaringen te bespreken.

Team	Thema	Waarnemer
MK (CaCo)	Melding en Alarmering, Leiding en Coördinatie, informatiemanagement en Crisiscommunicatie	Veiligheidsregio Drenthe
CoPI	Leiding en Coördinatie	Veiligheidsregio Groningen
CoPI	Informatiemanagement	Veiligheidsregio Fryslân
CoPI	Crisiscommunicatie	Veiligheidsregio Drenthe
ROT	Leiding en Coördinatie	Veiligheidsregio Groningen
ROT	Informatiemanagement	Veiligheidsregio Groningen
GBT	Leiding en Coördinatie	Veiligheidsregio Fryslân
GBT	Crisiscommunicatie	Veiligheidsregio Fryslân

Waarnemers kennen aan elk waarnemingscriterium een score toe. Bij het toekennen van een score hebben zij de keuze uit: "Is goed gegaan", "Verbeterpunten mogelijk" of "Verbeterpunten noodzakelijk". Daarnaast voorzien zij elk criterium van een toelichting. Naast de waarnemingsverslagen zijn ook evaluatiemomenten en analyses van bronnen, zoals LCMS, gebruikt om de rapportage verder aan te vullen.

2. Analyse

In dit hoofdstuk worden per oefendeel de uitkomsten gepresenteerd. Elk waarnemingscriterium is beoordeeld met: "Ja, is goed gegaan", "Ja, verbeterpunten mogelijk" of "Nee, verbeterpunten noodzakelijk", aangevuld met een toelichting. In de volgende hoofdstukken wordt dit weergegeven volgens onderstaande kleurcodering.

Ja, is goed gegaan
Ja, maar verbeterpunten mogelijk
Nee, verbeterpunten noodzakelijk

2.1 Melding en alarmering

Waarnemingscriteria/Toetsingskader	Behaald?	Toelichting
De CaCo zorgt voor het tijdig alarmeren en informeren van de juiste interne en externe functionarissen, eenheden en teams?	MK	Zie 2.1.1.
	CoPI	N.v.t.
	ROT	N.v.t.
	GBT	N.v.t.
De CaCo bewaakt de opkomst van functionarissen en zorgt voor (her)alarmering indien nodig?	MK	Zie 2.1.1
	CoPI	N.v.t.
	ROT	N.v.t.
	GBT	N.v.t.
De CaCo past op verzoek van de teams of functionarissen de inzet, inzetvoorstel en/of GRIP-niveau aan?	MK	Zie 2.1.1
	CoPI	N.v.t.
	ROT	N.v.t.
	GBT	N.v.t.
Alle functionarissen (kernbezetting en netwerkpartners) van het CoPI/ROT/GBT namen tijdig deel aan het eerste overleg?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.1.2
	ROT	Zie 2.1.3
De crisisfunctionarissen weten wat er van hen verwacht wordt vanaf het moment van alarmeren tot aan het eerste overleg?	GBT	Zie 2.1.4
	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.1.2
	ROT	Zie 2.1.3
	GBT	Zie 2.1.4

2.1.1 Melding en alarmering, meldkamer

De Calamiteitencoördinator (CaCo) liep langs de disciplines op de meldkamervloer om te informeren over het incident en de opschaling naar GRIP 1. Hij alarmeert niet zelfstandig, maar mag ervan uitgaan dat de juiste functionarissen, eenheden en teams worden gealarmeerd zoals in GMS is geprogrammeerd. Bij GRIP 1 controleert hij of de functionarissen zich inmelden, maar bij hogere opschalingsniveaus is dit niet meer mogelijk. De CaCo heeft niet opgemerkt dat de Geografisch Informatiemanagers (inclusief CoPI-bak) niet opkwamen en heeft hier geen actie op ondernomen.

Tijdens de systeemtest schaalde de Ovd-B op naar GRIP 2. Er ontstond onduidelijkheid over wie bevoegd was om op te schalen. Na afstemming tussen de Leider CoPI en de CaCo is vervolgens opgeschaald naar GRIP 2. Dit leidde bij verschillende functionarissen tot verwarring over het opschalingsniveau en/of de reden voor opschaling.

2.1.2 Melding en alarmering, CoPI

Bijna alle functionarissen waren tijdig aanwezig op de incidentlocatie of bij de CoPI-locatie. De geo-informatiemedewerker is tijdens de systeemtest niet opgekomen. Eerdere incidenten hebben aangetoond dat de huidige invulling van deze functie kwetsbaar is en dat dit geen op zichzelf staand incident is.

Ondanks de aanvankelijke onduidelijkheid over het incident en spanning wist het merendeel van de functionarissen bij aanvang van het incident wat hun taken waren. De Leider CoPI gaf tijdens de eerste afstemming aan dat het eerste CoPI-overleg om 11:25 uur zou plaatsvinden op de door hem aangewezen locatie. Deze locatie was in eerste instantie buiten, omdat door het ontbreken van de geo-informatiemedewerker ook de CoPI-bak niet ter plaatse was gekomen.

2.1.3 Melding en alarmering, ROT

Om 10:49 uur is GRIP 2 afgegeven. De ROT-bezetting had een opkomsttijd van circa 90 minuten. De algemeen commandanten kwamen gefragmenteerd binnen tussen 11:45 en 12:30 uur. Uiteindelijk waren alle disciplines vertegenwoordigd in het ROT, met uitzondering van de communicatieadviseur ROT. Binnen de communicatielijn werd deze functionaris duidelijk gemist. Bij enkele ROT-leden bestond aanvankelijk onduidelijkheid over de ROT-locatie en waar zij verwacht werden. Dit heeft ertoe geleid dat bepaalde crisisfunctionarissen zich bij een onjuist crisisteam hebben aangesloten.

Door de lange opkomsttijd van het ROT is het GBT gestart voordat het ROT volledig operationeel was. Dit had een negatieve invloed op het functioneren van het GBT.

2.1.4 Melding en alarmering, GBT

Vanuit de crisisstructuur wordt veel ruimte geboden om het crisisteam flexibel in te richten, passend bij het incident. Een aantal kernrollen weet goed wat er van hen wordt verwacht, maar daarbuiten blijft veel onduidelijk. Bijvoorbeeld of de juiste mensen aan tafel zitten, waar het team bijeenkomt en welke voorzieningen nodig zijn. Deze onduidelijkheid bij de start van het incident zorgde voor veel onrust.

De (O)DPG was tijdens de eerste overleggen niet aanwezig. Het team verwachtte haar niet, terwijl haar inbreng wel cruciaal was. Ook de behoefte aan een adviseur vanuit de politie is meerdere malen benoemd, maar het was niet duidelijk wie hiervoor actie moest ondernemen. Het team lijkt zich niet bewust van de mogelijkheden om de basissamenstelling aan te vullen. Recent is de beleidsondersteuner OL geschrapt uit de staf van de OL en is geoefend met een AOV'er (of juridisch medewerker) in het GBT-overleg. De gemeente heeft hierin de keuze. Tijdens de systeemtest werden de beleidsondersteuners gealarmeerd en geen AOV'ers of juridisch medewerkers. Uiteindelijk zijn geen van beiden opgekomen.

2.1.5 Leerpunten (L) en/of acties (A) melding en alarmering

L/A	Omschrijving	Wie?
A	Zorg voor duidelijkheid wie bevoegdheid heeft om op te schalen naar een hoger GRIP-niveau en leg het vast in het crisisplan.	Planvorming
L	Blijf als CaCo monitoren (binnen de mogelijkheden) of functionarissen opkomen en onderneem actie wanneer dit niet het geval is.	Teamleider CB MNN
A	Onderzoek hoe de functie geo-informatiemedewerker en komst van de CoPI-bak toekomstbestendig gemaakt kan worden.	Hoofd CB
L	Een vaste ROT-locatie en/of een online ROT-overleg zou verwarring kunnen voorkomen en een snellere opkomsttijd bewerkstelligen.	Planvorming
A	Onderzoek hoe de rol (en taken) van de communicatieadviseur ROT geborgd kan worden.	Hoofd CB
L/A	Start het GBT met een agenda, waarbij onderwerpen als "welke partijen moeten aan tafel zitten" en "welke voorzieningen zijn nodig" standaard zijn opgenomen. Zorg ervoor dat het GBT weet hoe het de benodigde experts aan tafel krijgt en/of neem een aantal experts als vast onderdeel van het GBT op (politie, OM en GHOR).	Multi-vakbekwaamheid en Planvorming
A	Schep duidelijkheid over het aansluiten van een AOV'er of juridisch medewerker in het GBT en pas de alarmering (iTel-Alert) hierop aan.	Planvorming en Bevolkingszorg

Waarnemingscriteria/Toetsingskader	Behaald?	Toelichting
De CaCo coördineert tussen de drie disciplines op de meldkamervloer en zorgt voor eenduidige aansturing?	MK	De drie disciplines op de meldkamer namen niet actief deel aan de systeemtest. Daarom bleef het voor de CaCo bij het verzamelen van informatie.
De crisisteams conform procedures en werkwijzen (BOB-methode ect.) en passen maatwerk toe als specifieke omstandigheden van het betreffende incident hiertoe aanleiding geven?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.2.1
	ROT	Zie 2.2.2
	GBT	Zie 2.2.3
De overleggen van de crisisteams zijn doelmatig en efficiënt verlopen?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.2.1
	ROT	Zie 2.2.2
	GBT	Zie 2.2.3
Binnen de crisisteams was sprake van goede samenwerking en belangen van de teamleden worden gelijkwaardig behandeld?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.2.1
	ROT	Zie 2.2.2
	GBT	Zie 2.2.3
Binnen de crisisteams is duidelijk op welke vraagstukken door wie een besluit of actie moet worden genomen ten aanzien van de aanpak van het incident?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.2.1
	ROT	Zie 2.2.2
	GBT	Zie 2.2.3
Het CoPI/ROT/GBT stemt (binnen en tussen de teams) regelmatig af of: het bijstellen van de operationele aanpak en sturing nodig is en de huidige inzet van functionarissen/diensten nog passend is bij het incident?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.2.1
	ROT	Niet waargenomen
	GBT	N.v.t.
De leiders van de crisisteams stemmen regelmatig af en er is sprake van een duidelijke rolverdeling ten aanzien van de operationele en strategische sturing/aanpak van het incident?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.2.1
	ROT	Zie 2.2.2
	GBT	Zie 2.2.3
Het crisisteams komt tot gewogen oordelen en onderbouwde besluiten?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.2.1
	ROT	Zie 2.2.2
	GBT	Zie 2.2.3
Scenario denken (voorwaarts denken) wordt effectief toegepast binnen de crisisteams?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.2.1
	ROT	Zie 2.2.2
	GBT	Zie 2.2.3
Het beleidsteam besteedt aandacht aan de rollen van de burgemeester en het beleidsteam?	MK	N.v.t.
	CoPI	N.v.t.
	ROT	N.v.t.
	GBT	Zie 2.2.3

2.2.1 Leiding en coördinatie, CoPI

Binnen het CoPI was sprake van een goede en open samenwerking. De CoPI-leden werkten gezamenlijk vanuit hetzelfde uitgangspunt: het "pech"-scenario en de focus op het brongebied binnen 200 meter, waarbij zij rekening hielden met elkaars verantwoordelijkheden en expertise. Tijdens de overleggen werd informatie actief gedeeld en aangevuld, wat bijdroeg aan een gezamenlijk beeld van de situatie. Zowel een "pech"- als een "gelukkig"-scenario werd benoemd, waarna het CoPI gezamenlijk koos voor het "pech"-scenario. Dit scenario werd vervolgens gezamenlijk uitgewerkt, en alle CoPI-leden stemden hiermee in en handelden vanuit dit uitgangspunt. Het scenariodenken werd daarmee op een eenduidige en doelgerichte manier toegepast binnen het CoPI.

Binnen het CoPI werd regelmatig afgestemd of de operationele aanpak nog passend was bij de situatie. Er werd bewust getoetst of de gekozen focus nog de juiste insteek was. Deze terugkerende afstemming liet zien dat het CoPI alert bleef op de noodzaak tot eventuele bijsturing. Daarnaast vond regelmatig overleg plaats tussen de Operationeel Leider (OL) en de Leider CoPI, waardoor de operationele inzet goed werd afgestemd en taken buiten het brongebied werden belegd bij het ROT.

De dilemma's waarmee het CoPI te maken had, zijn beoordeeld en er zijn overwegingen gemaakt die tot onderbouwde besluiten hebben geleid. Het proces hiernaartoe verliep echter niet gestructureerd. De efficiëntie van de overleggen had beter gekund; het ontbrak deels aan strakke regie. Hierdoor werden momenten minder doelgericht benut en kwam de voortgang niet altijd even gestructureerd tot stand. Deelnemers spraken door elkaar en er werd veel geschakeld tussen de fasen van beeld-, oordeel- en besluitvorming.

2.2.2 Leiding en coördinatie, ROT

De Operationeel Leider (OL) presenteerde duidelijk welke opdracht er lag voor het ROT en hield hier goed aan vast. Tijdens de vergadering gaf de OL alle betrokken leden voldoende gelegenheid om het beeld aan te vullen en per discipline een terugkoppeling te geven over de (operationele) voortgang. Ook kaderde de OL goed welke acties door het ROT moesten worden opgepakt en welke door het BT. De OL stemde regelmatig af met de Leider CoPI en de OL van het BT. De leden van het ROT werkten goed samen; de OL straalde rust uit en bracht dit duidelijk over in het overleg. Er werd niet door elkaar heen gesproken en er was voldoende ruimte voor alle leden om zaken in te brengen.

De BOB-structuur werd niet volledig gehandhaafd. In beide ROT's ontbrak de structuur in de oordeels- en besluitvorming, waardoor deze fasen door elkaar liepen. In het tweede ROT kwamen, terwijl de vergadering al was begonnen, kwamen de OL van het BT en de IM'er binnen. Hierdoor vielen zij midden in het overleg, wat de vergadering verstoorde en ertoe leidde dat enkele zaken opnieuw moesten worden herhaald.

Scenariodenken werd toegepast, maar slechts summier. Er was geen duidelijke opbouw van best- en worstcasescenario's, inclusief de bijbehorende oordeelsvorming en te overwegen acties. Daarnaast hadden meer relevante thema's geagendeerd kunnen worden, maar deze kwamen niet aan bod.

2.2.3 Leiding en coördinatie, GBT

Het BT werkte in een plezierige en rustige sfeer aan het incident. De voorzitter leidde het overleg op een duidelijke manier, creëerde rust en had oog voor alle deelnemers en hun belangen. Deelnemers voelden zich vrij om feedback te geven; er werd goed naar elkaar geluisterd en om verduidelijking gevraagd wanneer nodig. Het ROT en GBT poogden de vergaderklok op elkaar af te stemmen, maar het vergaderritme was hoog, waardoor overleggen elkaar overlaptten. De operationeel leiders van het ROT en GBT probeerden tussen de vergaderingen af te stemmen, maar in de praktijk bleek dit vaak niet mogelijk. Door de hoge druk was het voor de crisisteams lastig om operationele vraagstukken en bestuurlijke dilemma's van elkaar te scheiden. Daarbij vonden de GBT-overleggen plaats voor de ROT-overleggen. Hierdoor kwamen onbedoeld operationele thema's bij het GBT terecht, terwijl relevante bestuurlijke thema's onbehandeld bleven.

De verschillende fasen van de BOB-methode kwamen in meer of mindere mate aan bod, maar werden niet expliciet benoemd of visueel ondersteund. Hierdoor ontbrak een consistente structuur in het overleg en werden stappen niet volledig afgerond. Aanvullingen op het beeld kwamen tussendoor, wat leidde tot nieuwe discussies. Het team was zich wel bewust van worstcase- en bestcasescenario's, maar maakte verder geen gebruik van voorwaarts denken of het verkennen van mogelijke scenario's.

Het GBT kwam tot gewogen oordelen en besluiten door dilemma's af te pellen en gebruik te maken van de T-splitsing. De burgemeester dacht hardop, deelde zijn overwegingen en vroeg zijn adviseurs actief om mee te denken. Het beleidsteam besteedde echter niet expliciet aandacht aan de rol van de burgemeester (en het beleidsteam) in het incident. Het team was zich wel bewust van de bestaande rollen en van de wens om zichtbaar te zijn voor de bewoners.

2.2.4 Leerpunten (L) en/of acties (A) leiding en coördinatie

L/A	Omschrijving	Wie?
L	Breng meer structuur aan in de overleggen van zowel CoPI, ROT en GBT door de B.O.B. methode correct toe te passen/doorlopen.	Multi-vakbekwaamheid
L	Pas het scenario/ voorwaarts denken beter toe tijdens de overleggen van het ROT en GBT.	Multi-vakbekwaamheid
L	Zorg ervoor dat crisisteams beter instaat zijn om (onder hoge tijdsdruk) operationele en bestuurlijke thema's van elkaar te scheiden.	Multi-vakbekwaamheid
L	Houd een strakke vergaderstructuur en vergaderklok aan en laat ruimte tussen de verschillende overleggen over voor afstemming. Hanteer daarbij de volgordelijkheid van de hoofdstructuur, zodat de overleggen goed op elkaar aansluiten.	Multi-vakbekwaamheid

Waarnemingscriteria/Toetsingskader	Behaald?	Toelichting
De CaCo zorgt voor het delen, bundelen, verrijken en veredelen van informatie tussen de drie disciplines op de meldkamervloer.	MK	Zie 2.3.1
De CaCo draagt zorg voor het startbeeld bij de aanvang van het incident of crisis en deelt deze actief?	MK	Zie 2.3.1
De CaCo wordt geïnformeerd over het verloop/aanpak van het incident en het moment van afschalen?	MK	Zie 2.3.1
Tijdens het aanrijden vindt informatiedeling plaats tussen de leden van het crisisteam?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.3.1
	ROT	Volgens het verbindingshuis kunnen leiders van de crisisteams communiceren via RMG-04. Hier is geen gebruik van gemaakt.
	GBT	N.v.t.
De crisisteam delen en verzamelen (actief) relevante informatie?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.3.2
	ROT	Zie 2.3.3
	GBT	Zie 2.3.3
Functionarissen (IM'ers) binnen het CoPI/ROT/GBT controleren of (cruciale) informatie is overgekomen en correct is?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.3.2
	ROT	Zie 2.3.3
	GBT	Zie 2.3.3
Acties en besluiten van het CoPI/ROT/GBT worden bijgehouden en vastgelegd?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.3.2
	ROT	Zie 2.3.3
	GBT	Zie 2.3.3
Er is sprake van een goede samenwerking binnen de informatieketen en het is duidelijk wie daarop regie voert?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.3.1 en 2.3.2
	ROT	Zie 2.3.3
	GBT	Zie 2.3.3
Een gedeeld actueel beeld over het incident is tijdig beschikbaar voor alle functionarissen binnen het CoPI/ROT/GBT?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.3.2
	ROT	Zie 2.3.3
	GBT	Zie 2.3.3
Het CoPI/ROT/GBT beschikt tijdens het gehele incident over een actueel en compleet beeld?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.3.2
	ROT	Zie 2.3.3
	GBT	Zie 2.3.3

2.3.1 Informatiemanagement, meldkamer

De CaCo haalde, voor zover mogelijk binnen de systeemtest, informatie op bij de disciplines op de meldkamervloer. Deze informatie werd gebundeld en gedeeld via LCMS en RMG03. De CaCo gaf twee keer een startbeeld via RMG03: eerst alleen voor de Leider CoPI en daarna nog een keer voor meerdere aanrijdende functionarissen. Niet alle functionarissen hadden op dat moment hun porto op RMG03 ingesteld, waardoor niet iedereen het startbeeld ontving. De informatie die de CaCo via LCMS deelde had completer gekund; gegevens die al bekend waren, werden niet gedeeld via LCMS of RMG03.

Geen van de informatiemanagers nam het informatiebeeld over van de CaCo. Daarnaast kreeg de CaCo geen terugkoppeling over de voortgang van het incident van de Leider CoPI, de informatiemanagers of de operationeel leiders. Dit zorgde voor onduidelijkheid op de meldkamer.

2.3.2 Informatiemanagement, CoPI

De informatiemanager haalde actief informatie op bij de kolommen en de OvD's wisten hem goed te vinden. Aanvullende informatie of wijzigingen in het beeld werden actief opgehaald en gedeeld. Informatie die niet relevant was voor het CoPI werd door de informatiemanager er uitgefilterd en de juistheid van informatie werd gecontroleerd. Na ieder CoPI-overleg werkte de Informatiemanager LCMS bij; nieuwe informatie, acties, besluiten en de voortgang hiervan werden tijdig verwerkt. Door de formulering kon sommige informatie op verschillende manieren worden geïnterpreteerd. Deze informatie zou specifiekere moeten worden beschreven om misverstanden te voorkomen.

De IM-ROT en IM-CoPI hadden onderling contact, maar door de hoge werkdruk bij de IM-ROT was dit minimaal. Het contact beperkte zich tot het ophalen van de acties van het ROT. Idealiter zou er meer afstemming hebben plaatsgevonden over het gezamenlijke informatiebeeld en de genomen acties en besluiten. De IM-CoPI en IM-ROT stemden wel af wie verantwoordelijk was voor welk deel van het informatiebeeld.

De geo-informatiemedewerker werd door het CoPI sterk gemist. Er kon geen grafisch beeld of analyse van de omgeving worden gemaakt, waardoor het lastig was om een compleet beeld te vormen.

2.3.3 Informatiemanagement, ROT en GBT

Tijdens de systeemtest liep de informatiepositie van het ROT en GBT tegen zijn grenzen aan. Het is belangrijk om te benadrukken dat de IM-ROT elke gelegenheid aangreep om de informatiepositie zo goed mogelijk in te vullen. Toch bleek het praktisch onmogelijk om deze rol op meerdere locaties tegelijk uit te oefenen.

De informatiemanager presenteerde een duidelijk en scherp beeld aan het GBT en ROT. Door het wisselen tussen de teams kon dit beeld niet altijd aan het begin van een vergadering worden gepresenteerd. Daarbij was het voor de OL en de IM'er niet mogelijk om voorafgaand aan het overleg af te stemmen. Het wisselen tussen de teams betekende dat de IM'er tijdens beide overleggen continu zijn beeld moest bijwerken. Desondanks was het beeld niet altijd volledig en actueel. Er werd wel stilgestaan bij besluiten en acties, maar het had duidelijker kunnen worden vastgelegd wie exact verantwoordelijk was voor de opvolging.

De IM-ROT heeft telefonisch contact gehad met de IM-CoPI, maar door de hoge werkdruk was het verzamelen van informatie zeer lastig. Het verifiëren en controleren van de juistheid was nagenoeg onmogelijk. Hierdoor hebben het ROT en GBT gewerkt met een informatiebeeld dat niet volledig correct en compleet was. Net als bij het CoPI werd ook bij het ROT en GBT de ondersteuning van een grafische weergave gemist. Daarnaast ontbraken presentatiemogelijkheden tijdens de overleggen van het ROT en GBT.

2.3.4 Leerpunten (L) en/of acties (A) informatiemanagement

L/A	Omschrijving	Wie?
A	Onderzoek hoe de informatiepositie van het ROT en GBT versterkt kan worden.	Hoofd CB
L	Zorg er voor dat informatie duidelijk wordt opgenomen, zodat verkeerde interpretatie niet kan plaatsvinden.	Multi-vakbekwaamheid
L	Blijf contact houden met de CaCo over de voortgang van het incident en de overdracht van het informatiebeeld.	Multi-vakbekwaamheid
L	Deel en verzamel actief alle informatie die beschikbaar is vanuit de meldkamer (CaCo).	Teamleider CB MNN
A	Zorg voor presentatiemogelijkheden waarop het beeld, de actie en besluitenlijst en het grafisch plot kan worden gepresenteerd.	Drentse gemeenten voor het GBT en VRD voor het ROT
A	Een visuele weergave van het incident, bijvoorbeeld in de vorm van een plot, is essentieel voor een duidelijke beeldvorming. Zorg ervoor dat deze verantwoordelijkheid geborgd binnen één van de crisisteams.	Hoofd CB

Waarnemingscriteria/Toetsingskader	Behaald?	Toelichting
De CaCo zorgt (op verzoek) voor het tijdig uitvoeren van het informeren van de bevolking (NL-Alert, WAS)?	MK	Na afstemming met CA-CoPI en LC is een NL-Alert verstuurd. Deze is later nog weer op verzoek aangepast.
Er is proactief gecommuniceerd met getroffen en betrokkenen en media en een helder handelingsperspectief geboden?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.4.1
	ROT	Crisiscommunicatie was geen onderdeel van het ROT, derhalve geen beoordeling.
De communicatie richt zich op informatieverstrekking, betekenisgeving en handelingsperspectief?	GBT	Zie 2.4.1
	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.4.1
De communicatieboodschap is gericht op de specifieke informatiebehoefte, kennis en niveau van de verschillende doelgroepen?	ROT	geen beoordeling
	MK	
	GBT	Zie 2.4.1
Feitelijke informatie wordt snel gecommuniceerd. Over betekenisgeving en handelingsperspectief vindt afstemming plaats?	CoPI	Zie 2.4.1
	MK	N.v.t.
	GBT	Zie 2.4.1
De communicatieboodschap is afgestemd met communicatieadviseur(s) van andere teams en/of partners? Daarbij is duidelijk wie waarover communiceert en op welk moment en met welk doel?	ROT	geen beoordeling
	MK	N.v.t.
	GBT	Zie 2.4.1
Binnen de crisisteams was een duidelijk beeld van de berichtgeving over en beleving van het incident in de maatschappij? (door bijv. omgevingsbeeld)?	MK	N.v.t.
	CoPI	Zie 2.4.1
	ROT	geen beoordeling
De gemeente en/of burgemeester komen met een reactie/statement, die rekening houdt met de lokale impact en de vragen die onder de bevolking leven?	GBT	Zie 2.4.1
	MK	N.v.t.
	CoPI	N.v.t.
	ROT	N.v.t.
	GBT	Zie 2.4.1

2.4.1 Crisiscommunicatie CoPI en GBT

In de beginfase van het incident is snel gehandeld en een NL-Alert verstuurd. Het eerste NL-Alert bericht is opgesteld na afstemming tussen de CaCo, CA-CoPI en de leider CoPI. De inhoud van dit eerste NL-Alert bleek echter niet correct en is later aangepast. Op VRD-updates werd na het eerste NL-Alert al gesproken over een incident met een onbekende stof. Later is een aangepast bericht geplaatst op de VRD-updatespagina met een gewijzigd handelingsperspectief. Toch bleven er veel vragen en onduidelijkheden bestaan. Vanuit de VRD zijn twee berichten verspreid die voornamelijk betrekking hadden op de inhoud en aanpassing van het NL-Alert. Na de NL-Alerts en de eerste berichten op VRD-updates bleef het vervolgens stil op alle kanalen.

De CA-BT had duidelijk in beeld dat er urgentie was om snel met het publiek te communiceren en ook de rest van het BT – met name de burgemeester – was zich daarvan goed bewust. In de praktijk werd echter weinig gecommuniceerd. Het actiecentrum Communicatie verwees aanvankelijk naar VRD-updates en besloot pas veel later om zelf actief te communiceren. Binnen het actiecentrum ontbrak structuur en overzicht; er werd veel gediscussieerd over wie verantwoordelijk was voor welke communicatie.

De afstemming tussen de communicatiemedewerkers uit de verschillende teams verliep moeizaam. Met het ROT was helemaal geen verbinding, door het ontbreken van de communicatieadviseur ROT. Er is een appgroep aangemaakt met daarin alle bertokken communicatiemedewerkers, maar er wordt weinig (proces)informatie gedeeld. Er was geen helderheid over acties en strategie.

Er zijn verschillende omgevingsbeelden gedeeld in de appgroep met alle betrokken communicatiemedewerkers. Deze omgevingsbeelden werden steeds op de afgesproken tijdstippen gedeeld. Er is bewust gekozen om te wachten met een persstatement van de burgemeester. Deze keuze is besproken en onderbouwd door de CA-BT tijdens het eerste GBT-overleg.

2.4.2 Leerpunten (L) en/of acties (A) crisiscommunicatie

L/A	Omschrijving	Wie?
L	Breng meer structuur in de overleggen van het actiecentrum. Bijvoorbeeld door het volgen van de B.O.B.-methode.	Crisiscommunicatie
L	Zorg voor meer afstemming en duidelijkheid in het communicatieproces, zodat voor iedereen de acties en strategie helder is.	Crisiscommunicatie
L	Communiceer snel over feitelijke informatie en het handelingsperspectief en blijf hierover communiceren.	Crisiscommunicatie

3. Conclusie

We kijken terug op een geslaagde test, waarbij enkele waardevolle leerpunten naar voren zijn gekomen. In de conclusie wordt per thema een score toegekend. Deze score is het gemiddelde van alle waarnemingscriteria binnen dat thema. De beoordeling werkt als volgt: Ja, goed gegaan – 100%; Ja, verbeterpunten mogelijk – 75%; Nee, verbeterpunten noodzakelijk – 0%.

In onderstaande tabel wordt de score gekoppeld aan een waardeoordeel. Samenvattend laat de systeemtest zien dat door het ontbreken van enkele functionarissen bepaalde processen niet goed verliepen, wat een risico vormt voor de crisisorganisatie.

Op orde: 80 – 100%
Voor verbetering vatbaar 70 – 79%
Risicovol 0-69%

	Waardeoordeel
Melding en alarmering Oefendoel: De meldkamer zorgt voor alarmering van teams en functionarissen en eerste informatie-uitwisseling. Daarbij komen functionarissen tijdig op weten wat er van hen verwacht wordt tijdens de opstartfase van het incident.	67% Risicovol
Leiding en coördinatie Oefendoel: De crisisorganisatie stuurt en coördineert de operationele en bestuurlijke aanpak van het incident. Binnen en tussen teams en functionarissen van de crisisorganisatie vindt regelmatig afstemming plaats en is duidelijk wie wat doet in de aanpak. Daarbij wordt aldoor afgestemd of de aanpak nog passend is en of bijsturen noodzakelijk is.	81 % Op orde
Informatiemanagement Oefendoel: De crisisteams, functionarissen en externe partners beschikken over tijdige (en actueel), valide en relevante informatie vanaf opschaling tot de nafase. Binnen en tussen teams vindt informatie-uitwisseling plaats en wordt gecontroleerd op juistheid van informatie.	65% Risicovol
Crisiscommunicatie Oefendoel: Crisisteams hebben oog voor betrokkenen en communiceren tijdig, doelgericht en regelmatig met de verschillende doelroepen over het incident. De communicatieboodschap is daarbij afgestemd met partners, gericht op de informatiebehoefte en passend voor de situatie en doelgroep(en).	50% Risicovol

4. Discussie

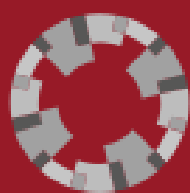
In deze discussie wordt gereflecteerd op een aantal resultaten van de systeemtest, waarbij een aantal feitelijke waarnemingen zijn voorzien van een kritische kanttekening.

Opkomst geo-medewerkers

In hoofdstuk 2.1 staat beschreven dat de geo-medewerkers tijdens de systeemtest niet zijn verschenen. De groep functionarissen gaf aan dat zij niet goed wisten wat er van hen werd verwacht tijdens de test. Veel van hen gingen ervan uit dat het uitsluitend ging om het testen van de technische systemen, zoals de pager. Daarnaast speelde mee dat GIM'ers brandweervrijwilligers zijn. Verschillende van hen werken in het dagelijks leven niet voor de VRD en gaven aan dat zij voor een oefening niet bij hun hoofdwerkgever weg kunnen of willen.

Woordvoering politie

Bij een incident, zoals in het scenario van de systeemtest, speelt de woordvoering van de politie een grote rol. De communicatie vanuit de politie is leidend in het kader van de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. De communicatie vanuit de Veiligheidsregio wordt hierop afgestemd. De politie heeft aangegeven niet samen met de afdeling Communicatie te kunnen of willen deelnemen aan de systeemtest. Dit maakte het lastig om het proces van crisiscommunicatie tijdens deze test goed vorm te geven. Het ontbreken van de politie zorgde voor onduidelijkheid binnen het communicatieproces.

Veiligheidsregio
Drenthe